

Onderwerp: Bestuursverslag en jaarrekening 2017 st. OOP

Datum: 17 juli 2018
Steller: T. Embregts
Portefeuillehouder: J. D.W. Klaasse

Gevraagde beslissing

1. Bestuursverslag en jaarrekening 2017 van Stichting Openbaar Onderwijs Primair (St. OOP) goed te keuren;
2. Kennis te nemen van bijgaande brief gericht aan de nieuwe stichting Florente.

Relevante achtergrondinformatie

Voorgeschiedenis

De verantwoordelijkheid van de gemeenteraad voor het openbaar onderwijs spitst zich toe op de (grondwettelijke) zorgplicht om te voorzien in voldoende openbaar onderwijs voor de inwoners. Vanaf 2005 is het openbaar onderwijs in de gemeente Diemen verzelfstandigd. Hiertoe is per 1 januari 2005 de Stichting Openbaar Onderwijs Primair (St. OOP) opgericht.

Zorgen 'voor voldoende openbaar onderwijs' is de verantwoordelijkheid die ligt bij de gemeente. Als toezichthouder heeft de gemeente een divers instrumentarium om de rol te kunnen vervullen:

- Het benoemen van bestuursleden;
- Het goedkeuren van de begroting en de jaarrekening;
- Het goedkeuren van de statutenwijziging van de stichting;
- Het beslissen over de stichting en opheffing van een school;
- Het ingrijpen bij ernstige taakverwaarlozing.

Een gezonde financiële positie van het schoolbestuur is een belangrijke voorwaarde voor het in stand kunnen houden van de openbare scholen. In deze raadsvoordracht wordt goedkeuring gevraagd op de jaarrekening 2017 van Stichting OOP.

Op grond van de wet 'goed onderwijs, goed bestuur' is sinds 2013 bij de Stichting OOP een nieuw bestuursmodel van kracht waarbij een raad van beheer is ingesteld. In artikel 19, lid 2 van de statuten is bepaald dat na verkregen goedkeuring door de raad van beheer de directeur-bestuurder de jaarrekening ter goedkeuring voorlegt aan de gemeenteraad.

De gemeentelijke toezichttaak is niet gericht op de kwaliteit van het onderwijs. De goedkeuring kan enkel worden onthouden wegens strijd met de wet of strijd met het algemeen belang waaronder begrepen het financiële belang van de gemeente.

Concrete aanleiding

Op basis van de Wet op het primair onderwijs (artikel 48) en de statuten van de St. OOP (artikel 19, lid 2) is de stichting verplicht de jaarrekening van het afgelopen kalenderjaar ter goedkeuring voor te leggen aan de gemeenteraad. Door de verzelfstandiging ligt de verantwoordelijkheid voor de begroting en de jaarrekening bij de stichting zelf.

Toelichting

Inhoud van de voordracht

Van St. OOP hebben wij op 22 juni jl. het jaarverslag en de jaarrekening over 2017 ontvangen. De jaarrekening 2017 is gecontroleerd door Horlings Nexia, Horlings Accountants & Belastingadviseurs bv. Naar hun oordeel geeft de jaarrekening een juist beeld en is deze in overeenstemming met het onderwijsaccountantscontroleprotocol OCW 2017.

ad 1. Het bestuursverslag en jaarrekening 2017

Het jaarverslag geeft een beeld van ontwikkelingen die het afgelopen jaar zijn doorgemaakt binnen het openbaar onderwijs in de gemeenten Ouder-Amstel en Diemen en geeft inhoudelijk en financieel onderbouwing van keuzes die zijn gemaakt.

Bij de begroting 2017 was sprake van een te verwachten positief resultaat van € 2.480,-.

De jaarstukken bevestigen dit beeld niet. Uiteindelijk is er sprake van een negatief resultaat van € 111.134,-¹.

Stichting OOP verklaart het negatieve resultaat aan de hand van met name de volgende factoren die extra kosten met zich meebrachten:

- Op één school zaten fouten in de gewichtentelling, die leidden tot een negatieve correctie van te veel ontvangen impuls gelden en lumpsummiddelen in 2015 en 2016. Elk jaar vindt op de 1e van oktober de gewichtentelling plaats. De verschillende gewichten hangen af van de achtergrond van de kinderen/ouders. In 2014 zijn de inschrijfformulieren van 2013 gecontroleerd door accountants van Ernst & Young in opdracht van het ministerie van OCW. Deze controle is opgezet naar aanleiding van fouten in de administratie van scholen m.b.t. de huidige gewichtenregeling. Al jaren worden er fouten geconstateerd in de administratie van scholen waardoor niet in alle gevallen de juiste bekostiging wordt toegekend. De Algemene Rekenkamer constateert dat de regeling veel ruimte laat voor interpretatie, misbruik en oneigenlijk gebruik en moeilijk te controleren is².
Uit de controle bij St. OOP bleek dat bij 10 formulieren de ondergetekende ouderverklaring ontbrak. Hierdoor is de gewichtentelling anders en moest de stichting – na bezwaar aangetekend te hebben – het verschil alsnog terugbetalen. Het gaat hier om leerlingen uit Ghana die woonden in de gesloopte flats aan de Daalwijkdreef. Zij zijn later verhuisd zijn naar Engeland, waardoor het opvragen van de ouderverklaringen naderhand ook niet meer mogelijk was. Zij waren niet meer te traceren. In december 2017 werd het bedrag bekend gemaakt aan de stichting. Dit leidde tot een correctie van circa €75.000,-. Deze correctie wordt pas ingevorderd in 2018, maar moest vanwege boekhoudkundige redenen opgenomen worden in de jaarrekening 2017. Dit laatste is in mei 2018 door de accountant aangegeven bij St. OOP.
- De personeelslasten waren fors hoger dan begroot (het verschil met het begrote bedrag is circa €237.000). Oorzaken waren de inzet van een interim directeur bij OBS het Atelier en de malus die het vervangingsfonds berekende over het kalenderjaar 2017. Dit laatste werd veroorzaakt doordat meer mensen dan gedekt door het fonds ziek zijn geworden. Ook de kosten voor buitengewoon – en ouderschapsverlof blijken hoger dan begroot evenals de schoolbegeleidingsdiensten. Daarnaast zijn de bestuurskosten opgelopen door inzet van een interim medewerker tijdens de ziekte van de directeur bestuurder. Ook is voor een aantal procedures bij het UWV juridische advies ingehuurd.
- De overige baten in 2017 waren minder hoog dan begroot (verschil is circa € 80.000,-). Hieronder vallen o.a. verhuur, detachering van personeel en de ouderbijdrage.

Meer inkomsten

Naast de extra kosten, zijn er ook meer inkomsten binnengekomen dan begroot.

¹ Op bladzijde 2 van de jaarrekening 2017 staat een bedrag genoemd van €63.000,-. Dit is fout, het moet € 111.134,- zijn.

² Zie hierover ook de bijgevoegde brief in de bijlagen van het ministerie over de controles van de gewichtenregeling.

- Door de groei van het leerlingenaantal is er een groter bedrag aan groei vergoedingen ontvangen, dit is inclusief het lumpsum bedrag (het verschil met het begrote bedrag is circa circa € 230.000,-). Deze trend zet zich in verder voort in 2018. In dat jaar wordt een bedrag van circa €200.000,- aan groei vergoedingen verwacht.
- Daarnaast zijn de huisvestingslasten iets lager dan begroot (het verschil met het begrote bedrag is circa circa €59.000,-). Dit wordt veroorzaakt doordat er nieuwbouw voor een tweetal scholen gepland is, en deze scholen dan ook niet meer in het huidige onderhoudsplan zijn opgenomen.

Financiële kengetallen³ 2013-2017

	Omschrijving	Signaleringswaarden	2017	2016	2015	2014	2013
Solvabiliteit	Geeft aan de mogelijkheid om alle schulden op lange termijn te voldoen	Minstens 30%	35%	35%	40%	34%	36%
Liquiditeit	Geeft aan de mogelijkheid om alle schulden op korte termijn te voldoen	Minstens 0,75	1,04	1,10	1,14	1,05	1,36
Rentabiliteit	Exploitatieresultaat/ totale baten	Minstens 10%	-1,83%	-1,00%	0,83%	-2,54%	0,9%
Weerstandsvermogen	De hoogte van de reserves onder aftrek van de vaste activa in relatie tot de totale exploitatie	Minstens 5%	1,95%	3,9%	5,02%	4,42%	6,72%

Zowel solvabiliteit en liquiditeit voldoen aan de signaleringswaarden. Het weerstandsvermogen en rentabiliteit liggen onder de signaleringswaarden. Met een laag weerstandsvermogen is er een hoger risico dat de stichting financiële tegenvallers moeilijk kan opvangen.

Met de nieuwe stichting is er het streven om het weerstandsvermogen weer op peil te krijgen. De fusie is hierdoor ook belangrijk voor de financiële situatie.

De nieuwe stichting Florente continueert verder de volgende maatregelen:

- een strakke begrotingsdiscipline;
- transparante administratie om voldoende sturing te hebben op de uitgaven, en dus het in de hand houden daarvan
- een strategische personeelsplanning;
- inzetten op preventie in de verzuimaanpak;
- een voortdurend streven naar een optimale leerkracht-leerlingen ratio.

Fusie met Stichting Spirit

Een aantal jaar geleden is besloten om de samenwerking met stichting Spirit te verstevigen. Hieruit is de nieuwe stichting Florente ontstaan. De gemeenteraad heeft op 21 juni jl. ingestemd met de statuten en op 19 juli jl. met de benoeming van de leden van het algemeen bestuur van Stichting Florente. Deze nieuwe stichting zal vanaf 01-08-2018 openbaar en bijzonder onderwijs in Diemen en Ouder-Amstel vormgeven.

Argumenten en keuzemogelijkheden

Geadviseerd wordt het jaarverslag en de jaarrekening 2017 van St. OOP goed te keuren, aangezien er:

- geen sprake is van ernstige taakverwaarlozing of handelen in strijd met de wet;

³ "Kengetallen Inspectie van het Onderwijs", nieuwe richtlijn september 2016. De jaarlijkse accountantscontrole op de jaarrekening vormt het eerstelijns financieel toezicht. Het inspectietoezicht vormt de tweede lijn. Het toezicht op financiën maakt integraal onderdeel uit van het toezicht op onderwijskwaliteit door de inspectie. De laatst beoordeelde financiële gegevens van het bestuur vormen voor de inspectie geen aanleiding het toezicht aan te passen. Het financieel basistoezicht van de inspectie heeft uitsluitend betrekking op de financiële continuïteit van het onderwijs, niet op de financiële rechtmatigheid en doelmatigheid van het onderwijs. <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/richtlijnen/2016/09/23/kengetallen-en-signaalwaarden-continuïteitstoelicht>

- de accountants het jaarverslag en de jaarrekening 2017 van St. OOP hebben goedgekeurd;
- vertrouwen is in voldoende financiële stabiliteit, mede bevestigd door toelichting van de directeur tijdens het bestuurlijk overleg.
- met de fusie stappen zijn gezet voor een steviger fundament in de toekomst
- een brief naar stichting Florente gestuurd wordt waarin de stichting Florente gevraagd wordt om zorgvuldig om te gaan met de informatievoorziening richting de gemeente en de risicoanalyse verder aan te vullen.

De financiële situatie blijft kwetsbaar en daarom blijven wij, evenals voorgaande jaren, een vinger aan de pols houden middels tussentijds bestuurlijk overleg. Mede in verband met het tijdig kunnen informeren van de raad en het tijdig kunnen anticiperen op (onvoorziene) ontwikkelingen. Dit wordt voortgezet.

ad 2: Brief aan stichting Florente

Inhoud van de voordracht

Het college van Diemen is verrast door de correctie van €75.000,-. En betreurd dan ook dat ze niet eerder op de hoogte is gesteld van het feit dat stichting OOP in 2014 gecontroleerd is en mogelijk een bedrag moest terugbetalen. Het college zal dan ook een brief sturen naar de nieuwe stichting. Met de brief wil het college de nieuwe Stichting Florente vragen zorgvuldig om te gaan met de informatievoorziening aan de gemeente(raad) op het gebied van mogelijke (financiële) risico's van enige omvang en ons hierover tussentijds te informeren. Daarnaast wordt aan stichting Florente gevraagd in de risico-analyse een nadere indicatie te geven van de kans dat een risico zich voordoet en wat het financiële effect daarvan zou zijn. Ook wordt gevraagd om de beheersmaatregelen ten aanzien van de mogelijke risico's in de jaarstukken op te nemen.

Argumenten en keuzemogelijkheden

n.v.t.

Gevolgen en risico's

Financieel

Juridisch

n.v.t.

Andere risico's?

n.v.t.

Wat merkt de burger van de te nemen beslissing?

Adviesraden

n.v.t.

Bijlagen

- 1. Bestuursverslag en jaarrekening 2017 Stichting Openbaar Onderwijs Primair
- 2. Verslag bestuurlijk overleg st. OOP gemeente Diemen en gemeente Ouder-Amstel 28 juni 2018
- 3. Vraag en antwoorden betreffende jaarrekening 2017 st.OOP
- 4. Brief van het college van B&W aan st. Florente
- 5. Kamerbrief over afronding controles gewichtenregeling

Burgemeester en wethouders van Diemen,
de secretaris,
J.D. de Kort

de burgemeester,
E. Boog

Onderwerp: Bestuursverslag en jaarrekening 2017 st. OOP
18-62

De gemeenteraad van Diemen in vergadering bijeen,

Gelet op de voordracht van het college d.d. 17 juli 2018

Gelet op

Besluit

1. Bestuursverslag en jaarrekening 2017 van Stichting Openbaar Onderwijs Primair (St. OOP) goed te keuren;
2. Kennis te nemen van bijgaande brief gericht aan de nieuwe stichting Florente.

Aldus besloten tijdens de gemeenteraadsvergadering van 27 september 2018.,

De voorzitter,

De griffier,